

แผนขับเคลื่อนงานอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
ระดับจังหวัด

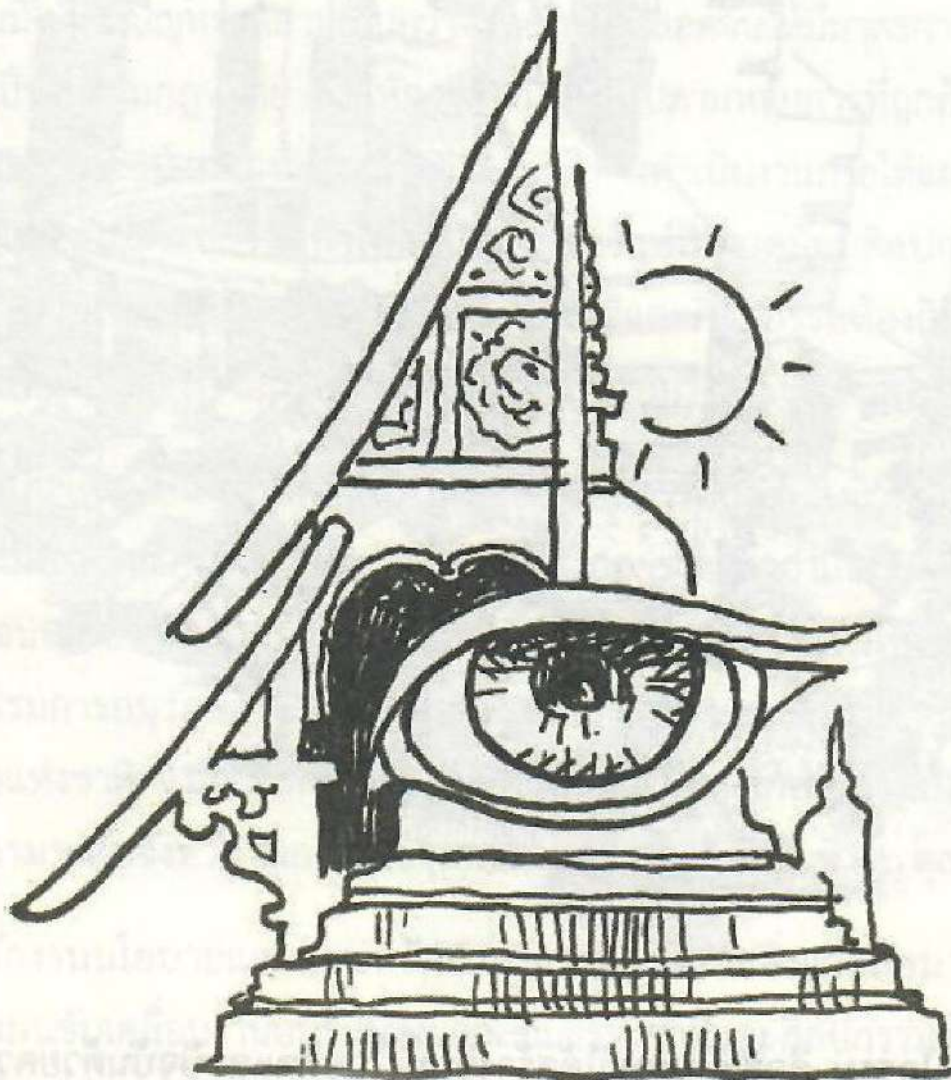
จัดทำโดย

สำนักจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

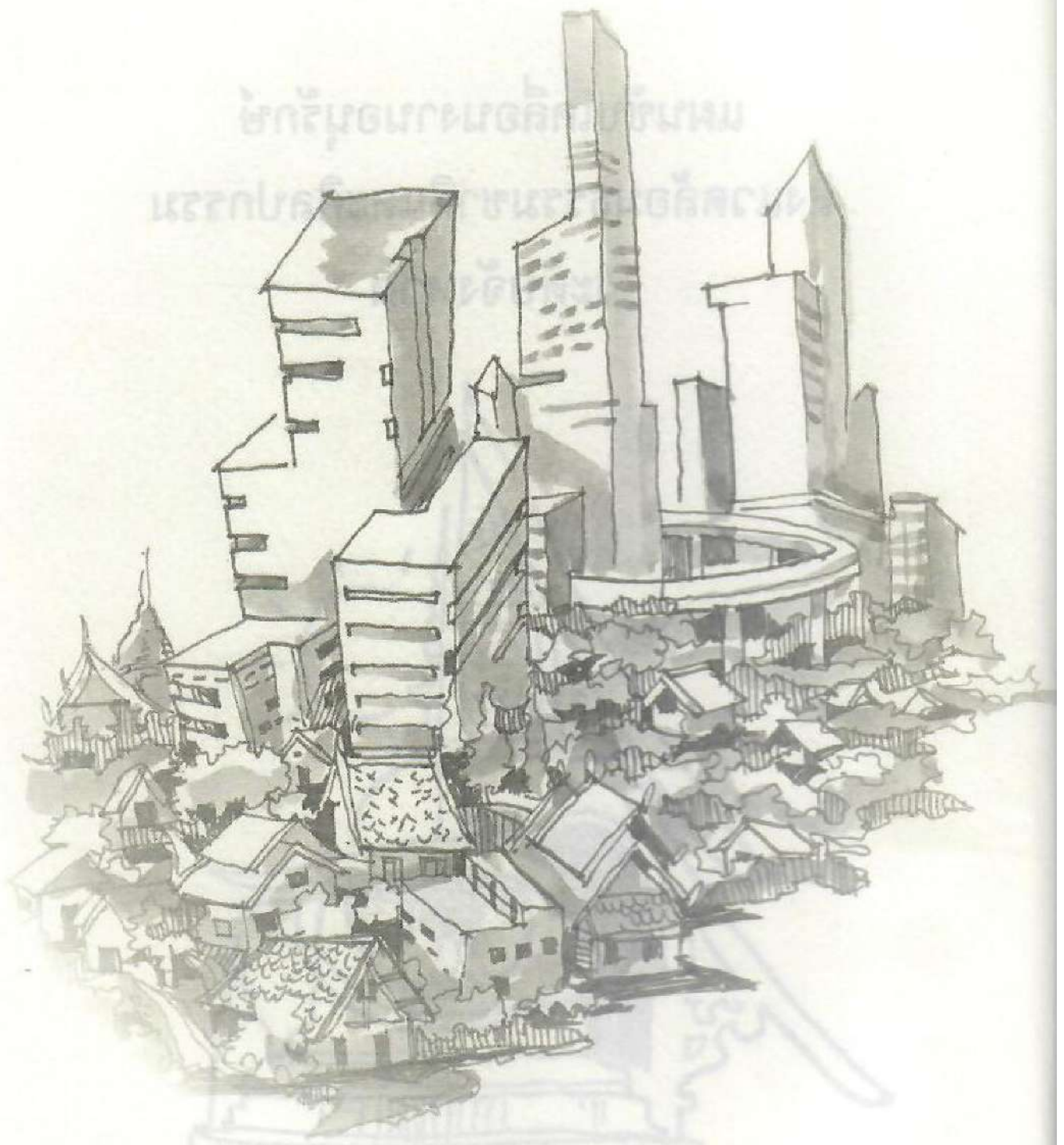
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนขับเคลื่อนงานอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
ระดับจังหวัด

สำนักจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“ศิลปกรรม คือสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันด้วยความสามารถสติปัญญา กำลังกาย กำลังใจ และได้รับการยกย่องว่ามีคุณค่าในทางศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และเทคโนโลยี อาทิ พระราชวัง วัดในอาณาเขต ศาสนสถาน ศาล อนุสาวรีย์ ป้อมคูเมืองกำแพงเมือง อาคารของราชการและเอกชน สวนสาธารณะ อาคารร้านค้า คลอง สะพาน ท่าเรือ ย่านชุมชนเก่า และแหล่งชุมชนโบราณ เป็นต้น”

คำนำ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๒๗ เห็นชอบแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม โดยมีเจตนารมณ์ในการที่จะพัฒนาวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมให้เป็นระบบ โดยให้การศึกษาอบรม และประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อเป็นการป้องกันที่ต้นเหตุ รวมทั้งให้มีหน่วยงานดูแลและตรวจสอบเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาลุกลามเกินกว่าจะแก้ไขได้ ตลอดจนให้มีมาตรการควบคุมการใช้พื้นที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปตามหลักการที่ถูกต้องเหมาะสม และประสานประโยชน์แก่ท้องถิ่นและประเทศชาติ การดำเนินงานภายใต้แผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมทำให้เกิดหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น ต่อมาได้ปรับเป็นหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น ๗๖ จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) และได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การประสานงานเป็นไปอย่างสะดวก และรวดเร็ว รวมทั้งในการขับเคลื่อนนโยบายการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมให้บรรลุเป้าหมาย คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จึงมีมติเห็นชอบแผนขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมระดับจังหวัด ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๕

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมระดับจังหวัด จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น และการดำเนินงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมของประเทศ ในภาพรวมต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พฤศจิกายน ๒๕๕๕

หลักการและเหตุผล

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๙๒ ก วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕ ได้แบ่งส่วนราชการของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยมี สำนักจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ซึ่งมีภารกิจ ๑๐ ข้อ ในข้อ (๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้คำแนะนำด้านเทคนิควิชาการ และแนวทางการบริหารจัดการ อนุรักษ์ คุ้มครองและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของพื้นที่แหล่งธรรมชาติ แหล่งศิลปกรรม พื้นที่เมืองเก่า และพื้นที่มรดกโลก

ปัจจุบัน สผ. ดำเนินการตามแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม โดยมีหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น ๗๖ จังหวัด เป็นองค์กรในท้องถิ่นที่มีบทบาทในการดูแล เฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การประสานงาน เป็นไปอย่างสะดวก และรวดเร็ว รวมทั้งในการขับเคลื่อนนโยบายการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมให้บรรลุเป้าหมาย คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม จึงมีมติเห็นชอบแผนขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมระดับจังหวัด ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ ดังนี้

๑. ให้มีภาคีอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมกลุ่มจังหวัด

เพื่อให้มีบทบาทในการขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม โดยการประสานงานภายในกลุ่มจังหวัดให้เกิดความความสะดวกรวดเร็วมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผล โดยแบ่งเป็น ๑๘ กลุ่มจังหวัด ดังนี้

ลำดับ	จังหวัดในกลุ่ม	ตัวแทนกลุ่มจังหวัด
๑.	เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน	ลำพูน
๒.	เชียงราย น่าน พะเยา แพร่	พะเยา
๓.	ตาก พิชญ์โลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์	อุตรดิตถ์
๔.	กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี	อุทัยธานี
๕.	เลย หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี	หนองคาย
๖.	นครพนม มุกดาหาร สกลนคร บึงกาฬ	นครพนม
๗.	กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น
๘.	ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์	นครราชสีมา
๙.	ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี	อุบลราชธานี
๑๐.	กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม	กาญจนบุรี
๑๑.	ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง	ลพบุรี
๑๒.	ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร	เพชรบุรี
๑๓.	จันทบุรี ชลบุรี ตราด ระยอง	ระยอง
๑๔.	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว	ปราจีนบุรี
๑๕.	นนทบุรี ปทุมธานี สระบุรี สมุทรปราการ	นนทบุรี
๑๖.	ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สุราษฎร์ธานี	นครศรีธรรมราช
๑๗.	กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ระนอง	ภูเก็ต
๑๘.	นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล	สงขลา

โดยให้มีตัวแทนกลุ่มจังหวัด หมุนเวียนเปลี่ยนกันไปทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับสำนักจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในการดำเนินงานตามนโยบาย

โดยในระยะแรกกำหนดให้ตัวแทนกลุ่ม ได้แก่ จังหวัดลำพูน พะเยา อุตรดิตถ์ อุทัยธานี หนองคาย นครพนม ขอนแก่น นครราชสีมา อุบลราชธานี นนทบุรี ลพบุรี ปราจีนบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ระยอง นครศรีธรรมราช ภูเก็ต และสงขลา ทำหน้าที่ไปก่อน

๒. ให้มีศูนย์ประสานงาน ติดตาม และนิเทศก์ (ศปน.) อยู่ที่สำนักจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม สผ. มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนติดต่อประสานงานกับภาคีอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมกลุ่มจังหวัด สนับสนุนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม โดยนำนโยบายจากคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ผ่าน สผ. ไปดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

บทบาทและหน้าที่ของ ศปน.

๑. จัดประชุมภาคีอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมกลุ่มจังหวัด อย่างน้อยปีละ ๓ ครั้ง
๒. ติดต่อประสานงาน ติดตาม ประเมินผล นิเทศก์การดำเนินงานภายในกลุ่มจังหวัด
๓. สนับสนุนงบประมาณดำเนินงานผ่าน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
๔. จัดกิจกรรม และสนับสนุนการให้ความรู้ความเข้าใจการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
๕. ส่งเสริมการสร้างและขยายเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น

๓. ให้นำหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น ๗๖ จังหวัด ตามแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ร่วมเป็นภาคีอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมกลุ่มจังหวัด เพื่อมีบทบาทนำในการขับเคลื่อนงานตามแผนขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมระดับจังหวัด โดยความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

๔. ปรับกิจกรรมในแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม โดยเพิ่มเติมกิจกรรมตาม แนวทางการอนุรักษ์ธรรมชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๒๕ ให้สอดคล้องกับนโยบาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ดังนี้

แผนงานที่ ๑ การบริหารหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
ท้องถิ่น

กิจกรรม เฝ้าระวังปัญหาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

แผนงานที่ ๒ การประกาศเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

กิจกรรม ประกาศแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมอันควร
อนุรักษ์ตามโครงการมรดกชาติอันควรอนุรักษ์

แผนงานที่ ๓ การอบรมสัมมนาเผยแพร่ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ธรรมชาติและศิลปกรรม

กิจกรรม สร้างเครือข่ายบุคลากรในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ธรรมชาติและศิลปกรรม

แผนงานที่ ๔ การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ
ศิลปกรรมท้องถิ่น

กิจกรรม จัดทำข้อมูลตามระบบเผยแพร่ข้อมูลแหล่งธรรมชาติและ
ศิลปกรรมของประเทศ

๕. แผนปฏิบัติงานการขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมระดับจังหวัด มีดังนี้

๕.๑ ให้มีการมอบหมายตัวแทนกลุ่มจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานงานภายในกลุ่มจังหวัด และศูนย์ประสานงาน ติดตาม และนิเทศก์ (ศปน.) เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการขับเคลื่อนงานตามเป้าหมาย

๕.๒ ให้ศูนย์ประสานงาน ติดตาม และนิเทศก์ (ศปน.) จัดประชุมภาคีอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมกลุ่มจังหวัด อย่างน้อยปีละ ๓ ครั้ง

๕.๓ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของภาคีอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมกลุ่มจังหวัด

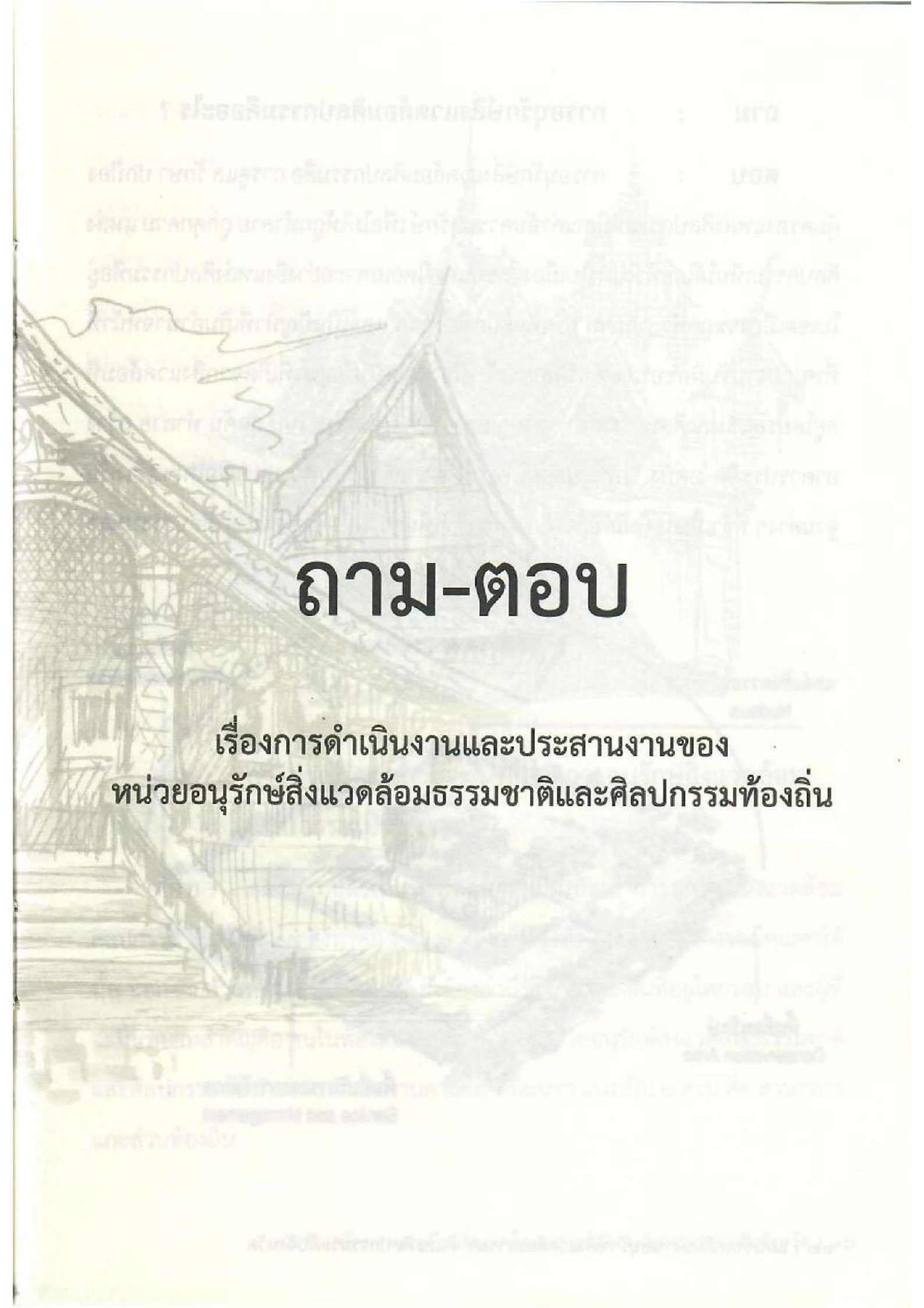
๕.๔ ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมประจำจังหวัด

“สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมและรักษา
คุณค่า ตลอดจนคุณภาพของศิลปกรรมให้ดำรงอยู่และมีความหมายยิ่งขึ้น ในทางกลับกันหาก
สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับศิลปกรรมถูกทำลายหรือเสื่อมโทรมลงไป ย่อมส่งผลกระทบให้
คุณภาพและคุณค่าของศิลปกรรมด้อยลงจนหมดความหมายในที่สุด”

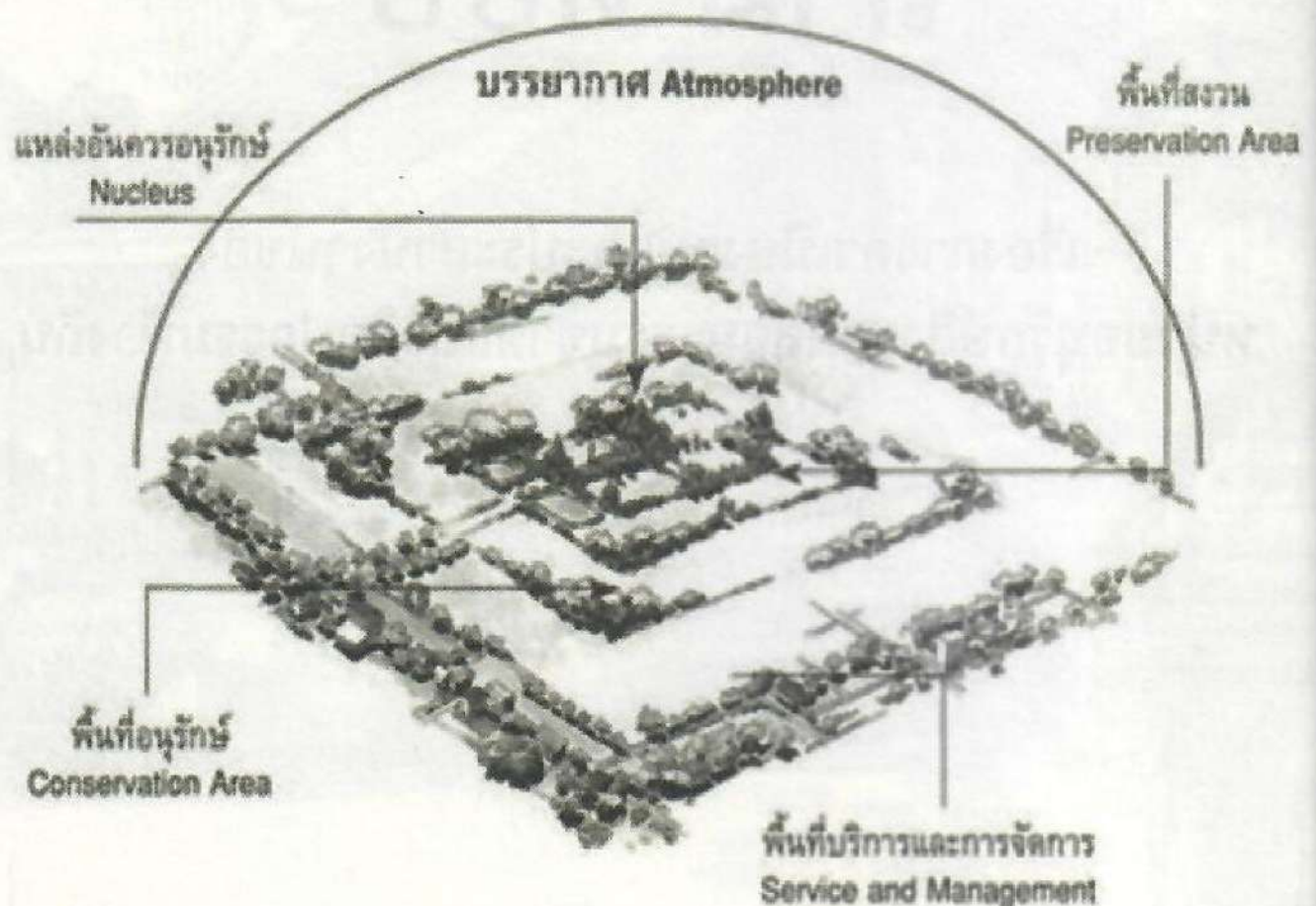

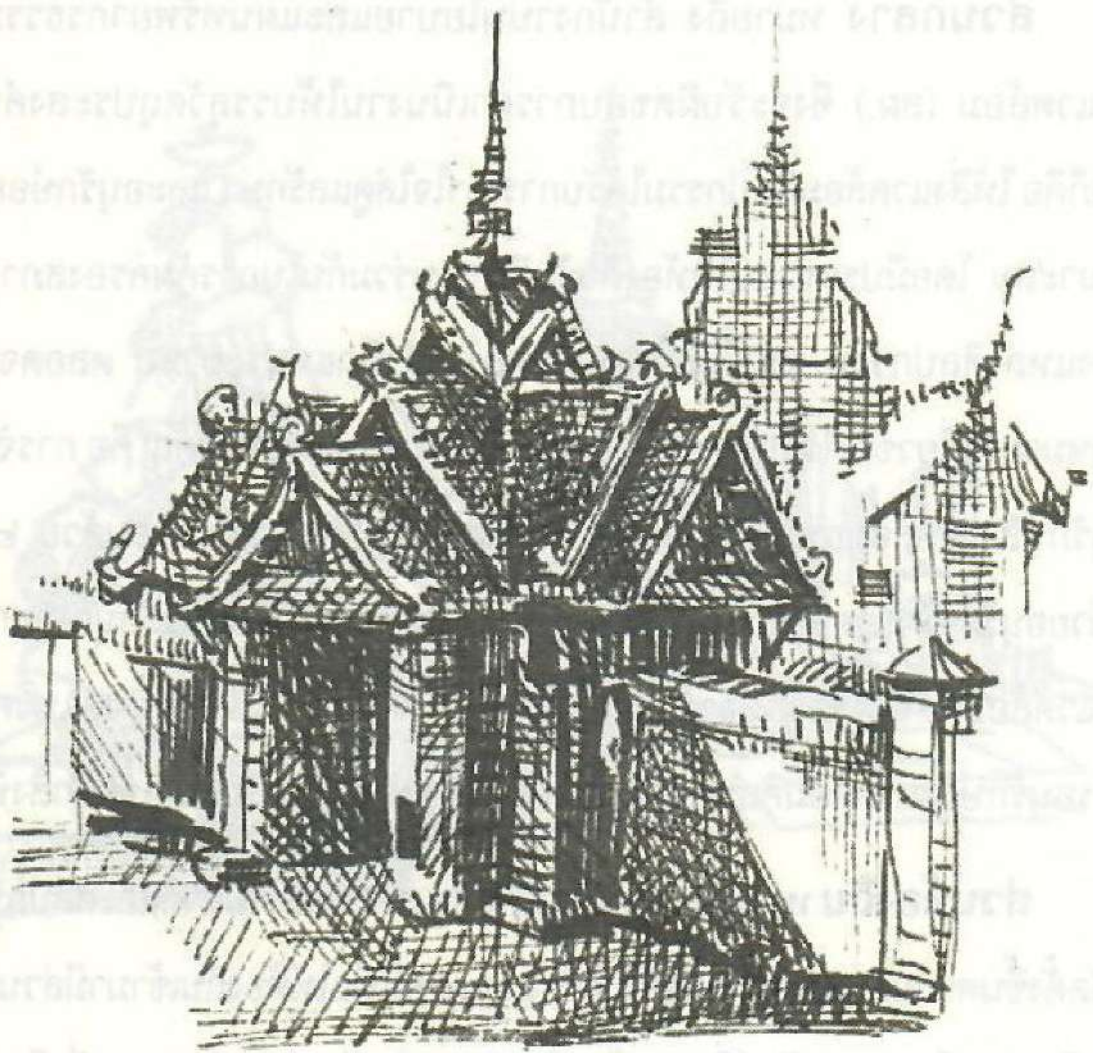
ถาม-ตอบ

เรื่องการดำเนินงานและประสานงานของ
หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น

ถาม : การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมคืออะไร ?

ตอบ : การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมคือ การดูแล รักษา ปกป้อง คุ้มครองแหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์ เพื่อไม่ให้ถูกทำลาย ถูกคุกคาม แหล่งศิลปกรรมเห็นได้โดยทั่วไปทั้งในเมืองและชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งศิลปกรรมที่อยู่ในเขตเมืองจะถูกทำลายมาก ยากที่จะปกป้องดูแล และเป็นปัญหาที่เกินอำนาจหน้าที่ที่หน่วยงานรับผิดชอบจะดำเนินการได้ เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่โดยรอบแหล่งศิลปกรรม ที่ทำลายคุณค่าแหล่งศิลปกรรม เช่น ขุดค้น ทำลาย สร้างอาคารประชิด บดบัง รื้อทิ้ง ปลอมให้ทรุดโทรม สร้างถนนหนทาง หรือโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็น แต่ไม่ได้มีการศึกษาที่จะให้เห็นความสำคัญของแหล่งศิลปกรรมฯลฯ

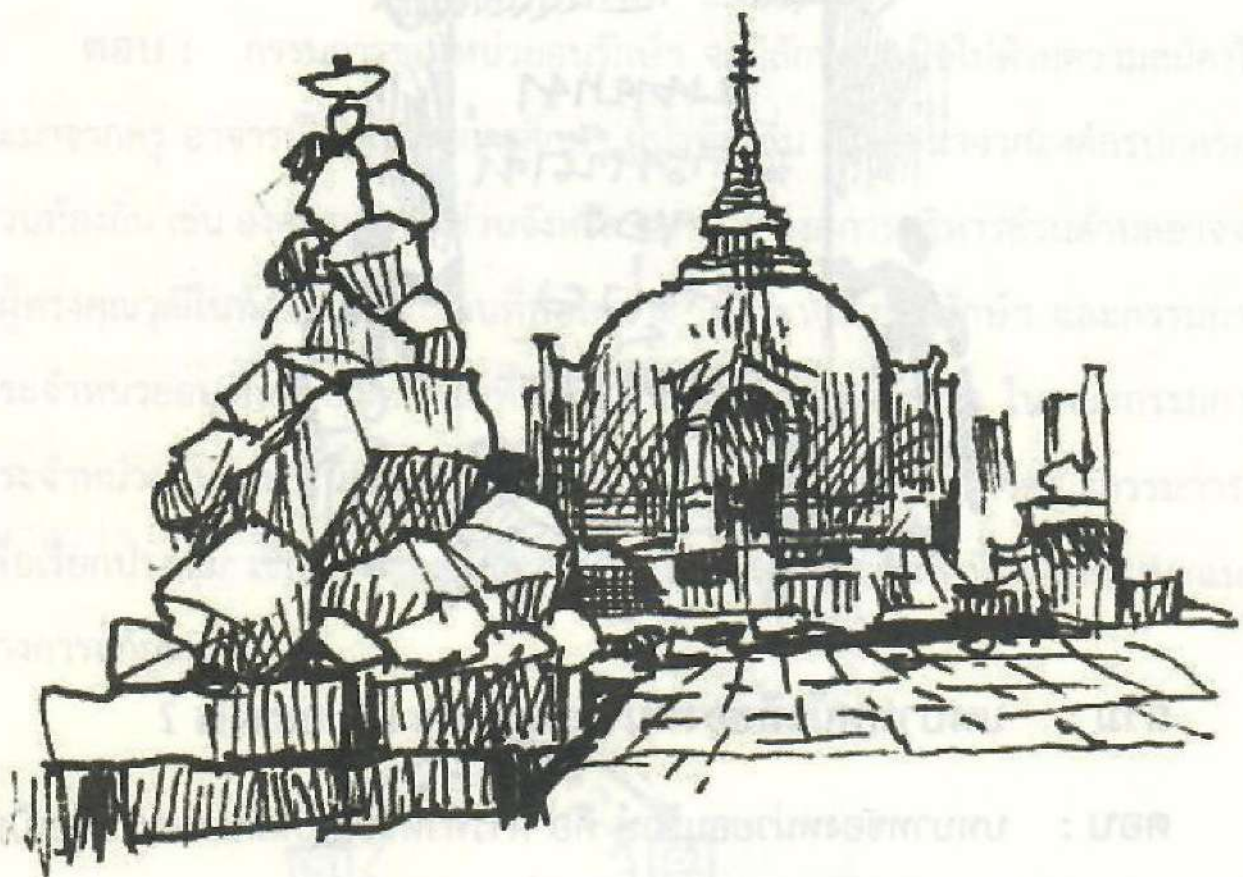

ถาม : การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ศิลปกรรมเป็น อย่างไร ?

ตอบ : คณะรัฐมนตรีเห็นชอบหลักการแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ศิลปกรรม เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๒๗ โดยเห็นว่าทำให้แหล่งศิลปกรรมมีคุณค่าได้
นั้น นอกจากตัวแหล่งศิลปกรรมแล้ว ยังต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่อยู่โดยรอบ และผู้ที่
จะมีบทบาทสำคัญคือ คนในท้องถิ่นเอง จึงได้จัดตั้งหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ
และศิลปกรรมท้องถิ่น การดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนกลาง
และส่วนท้องถิ่น

ส่วนกลาง หมายถึง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ซึ่งจะรับผิดชอบการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนฯ นั้นก็คือ ให้สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมได้รับการเอาใจใส่ดูแลรักษา และอนุรักษ์อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยมีประชาชนในท้องถิ่นรับผิดชอบร่วมกันในการคุ้มครองสภาพแวดล้อมของแหล่งศิลปกรรม รวมทั้งให้การอบรมสร้างสำนึกแก่ประชาชน ตลอดจนปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม การดำเนินงานตามแผนที่สำคัญ คือ การจัดตั้งหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นนั้น จะประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น และคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมประจำจังหวัด พร้อมกันนี้ก็ต้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ทั้งในรูปของการอบรมสัมมนา จัดทำสิ่งพิมพ์ต่างๆ

ส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในลักษณะกรรมกร ซึ่งมีการประสานงานอย่างเป็นระบบจะได้ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ หน่วยอนุรักษ์ฯ นี้ตั้งอยู่ในสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ตั้งศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดมาก่อน ได้แก่ โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏ และสถาบันการพลศึกษา ซึ่งหน่วยอนุรักษ์ฯ ก็ได้มีการดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบัน

ถาม : หน่วยอนุรักษ์ฯ มีลักษณะอย่างไร ?

ตอบ : หน่วยอนุรักษ์ฯ เป็นองค์กรหนึ่ง การดำเนินงานของหน่วยอนุรักษ์ฯ จะเป็นไปในลักษณะคณะกรรมการที่มีการประสานงานอย่างเป็นระบบ เรียกว่า คณะกรรมการประจำหน่วยอนุรักษ์ฯ

ถาม : บทบาทหน้าที่ของหน่วยอนุรักษ์ฯ เป็นอย่างไร ?

ตอบ : บทบาทของหน่วยอนุรักษ์ คือ การทำหน้าที่เป็นมันสมอง หรือเป็นฝ่ายเสนาธิการให้กับคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมประจำจังหวัด หน้าที่ของหน่วยอนุรักษ์ฯ ก็คือ ทำอย่างไรให้มีการพบปะหารือกัน เพราะฉะนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประชุมปรึกษาหารืออย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งในส่วนคณะกรรมการหน่วยอนุรักษ์ฯ และคณะกรรมการอนุรักษ์ฯ จังหวัด

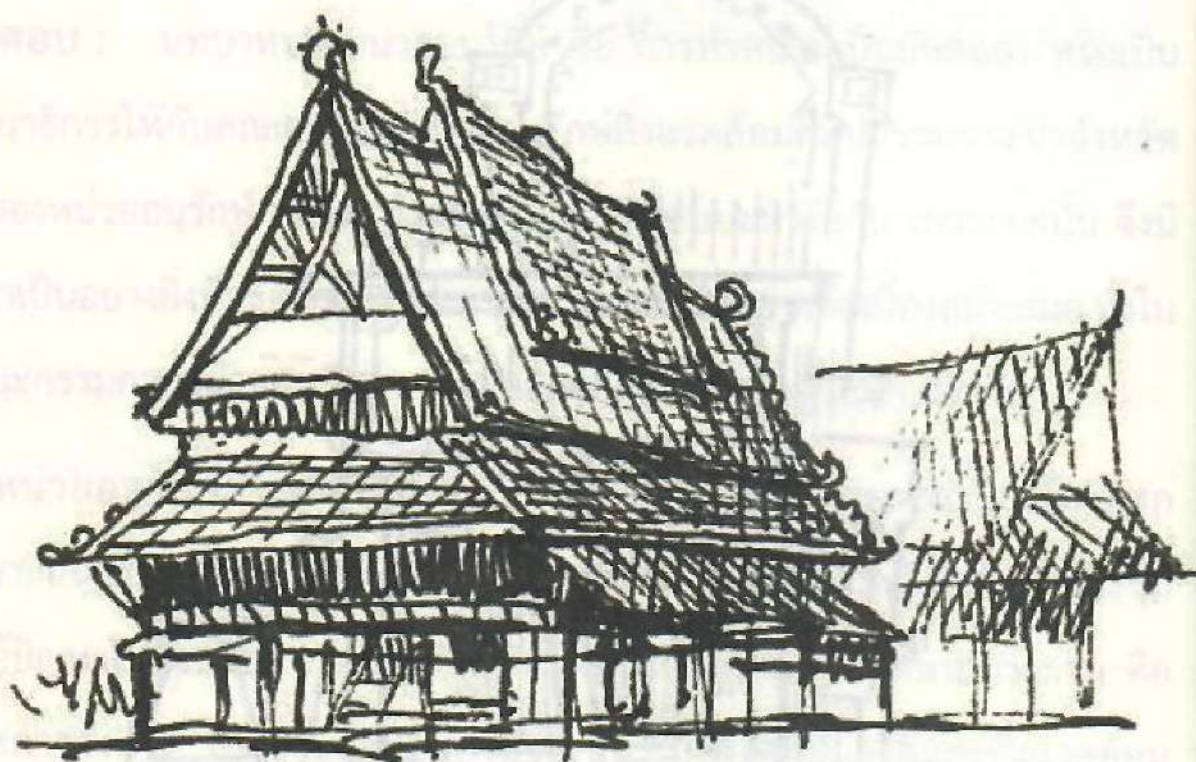
หน่วยอนุรักษ์ฯ บางหน่วยมีความเห็นว่า การเชิญประชุมเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมประจำจังหวัด จึงไม่มีการประชุม ซึ่งวิธีแก้ปัญหานี้ส่วนนี้อาจจะขอเรียนว่า ให้หน่วยอนุรักษ์ฯ นัดหมายประธาน คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด โดยประสานกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ โดยประมวลเรื่องเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด และก็มีบันทึกอย่างเป็นทางการ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะได้เห็นความสำคัญและจัดประชุมได้ในที่สุด

ถาม : ใครบ้างที่จะเป็นกรรมการ ?

ตอบ : กรรมการของหน่วยอนุรักษ์ฯ จะมีลักษณะเป็นไปด้วยความสมัครใจ จะมาจากครู อาจารย์ในสถาบันการศึกษา ผู้นำท้องถิ่น อาจจะมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะมีผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นในจำนวนที่พอเหมาะ เพราะหน่วยอนุรักษ์ฯ และกรรมการประจำหน่วยอนุรักษ์ฯ จะทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาแทนคนทั้งจังหวัด ในคณะกรรมการประจำหน่วยอนุรักษ์ฯ นี้จะมีหัวหน้าหน่วยฯ ทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการฯ เพื่อเรียกประชุม เชิญประชุมปรึกษาหารือในข้อปัญหาพร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา

แต่การดำเนินงานของหน่วยอนุรักษ์ฯ จะสู่หน่วยงานปฏิบัติได้นั้นจะต้องมี
องค์กรบริหารเข้ามารองรับ ยอมรับการทำงานของหน่วยอนุรักษ์ฯ สผ. จึงได้ตั้งองค์กร
บริหารตามกฎหมายเกิดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั่นก็คือ คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมประจำ
จังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีเจ้าหน้าที่หน่วยราชการ เอกชน
ต่างๆ เป็นกรรมการ มีหัวหน้าหน่วยอนุรักษ์ฯ เป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่งหากภายในคณะ
กรรมการประจำหน่วยอนุรักษ์ฯ มีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล ก็ขอให้หน่วยอนุรักษ์ฯ
ช่วยกรุณาแจ้งให้ สผ. ทราบด้วย โดยเป็นคำสั่งจากผู้ว่าราชการจังหวัด ตามที่เคยเสนอไว้

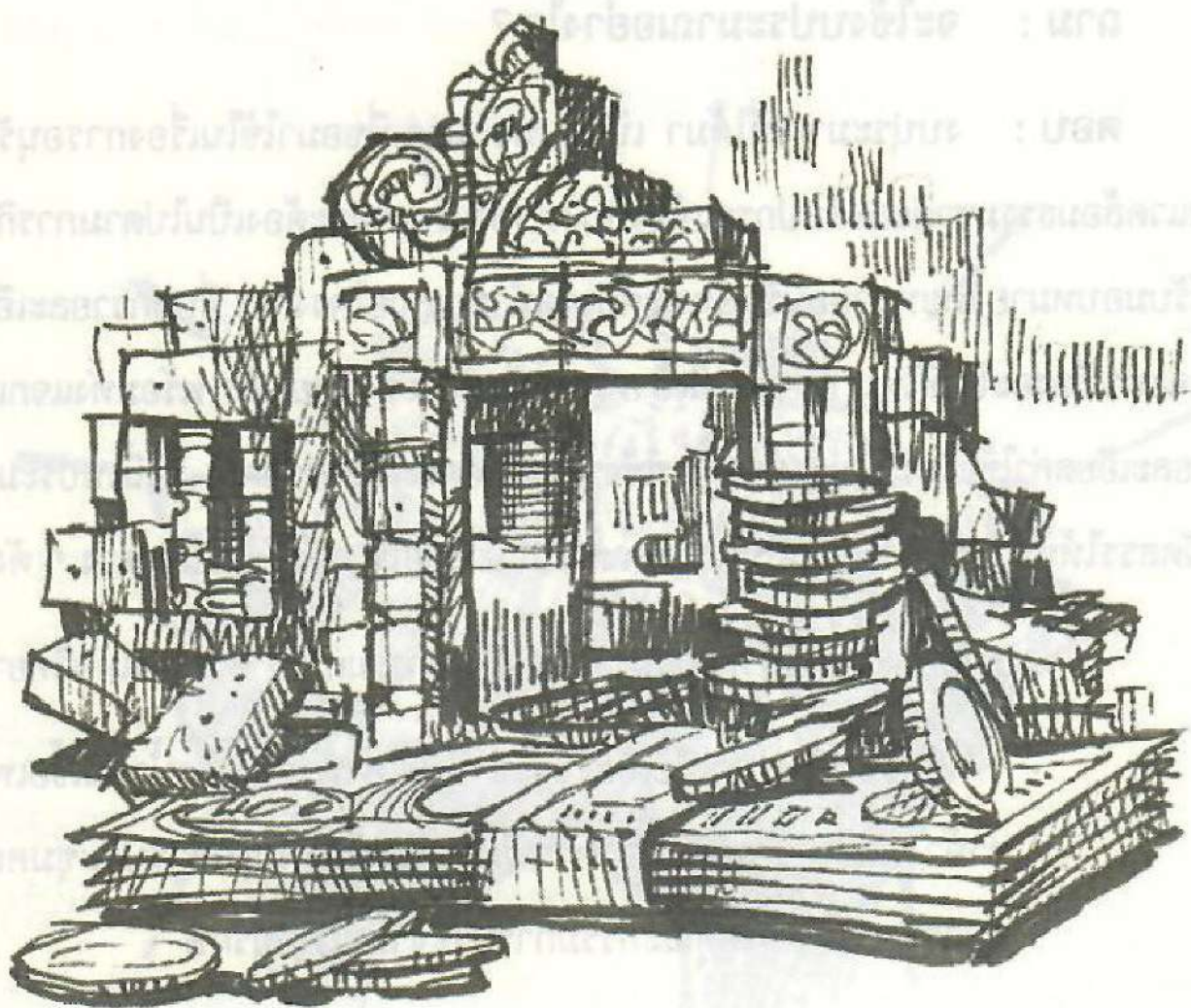
ถาม : กิจกรรมของหน่วยอนุรักษ์ฯ มีอะไรบ้าง ?

ตอบ : หากจะมองภาพกว้างๆ กิจกรรมที่สำคัญคือ ทำอย่างไรให้ท้องถิ่นเกิดความรู้สึกรักและหวงแหนมรดกของท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นหนทางไปสู่การป้องกัน มิให้เกิดการทำลาย และดูแลสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของท้องถิ่น ฉะนั้น กิจกรรมของหน่วยอนุรักษ์ฯ ได้แก่ การสำรวจตรวจสอบสถานการณ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในพื้นที่ เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม จัดประชุมคณะกรรมการหน่วยอนุรักษ์ฯ ของจังหวัด เสนอคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมประจำจังหวัดเพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม รวมทั้งแจ้งผลการดำเนินงานไปยังส่วนกลางเพื่อทราบ ซึ่งจะเป็นผลงานในการของบประมาณให้กับหน่วยอนุรักษ์ฯ ในปีต่อไป หรือเพื่อพิจารณาในกรณีที่เกินความสามารถของท้องถิ่นที่จะแก้ไขได้

ถาม : หน่วยอนุรักษ์ฯ จะได้งบประมาณหรือไม่ ?

ตอบ : ได้ โดย สผ. ได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ สำหรับอุดหนุน หน่วยอนุรักษ์ฯ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ สผ. ได้ให้ความสำคัญโดยพิจารณาจัดสรรงบประมาณไว้ทุกปี อาจจะมากบ้าง น้อยบ้าง พยายามเฉลี่ยให้ทั่วถึงกัน เพื่อนำมาใช้ในเรื่องของเบี้ยประชุม วัสดุ พาหนะ เบี้ยเลี้ยง ตรวจสอบสถานการณ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม งบที่ให้นี้เป็นเพียงงบแรกเริ่มที่ช่วยในการทำงาน นอกเหนือจากงบประมาณแผ่นดินแล้ว ในอนาคตก็หวังไว้ว่าหน่วยอนุรักษ์ฯ จะสามารถตั้งงบประมาณเองได้ โดยไม่ต้องผ่าน สผ. อีกต่อไป รวมทั้งหน่วยอนุรักษ์ฯ สามารถหาแหล่งเงินสนับสนุนอื่นๆ ได้

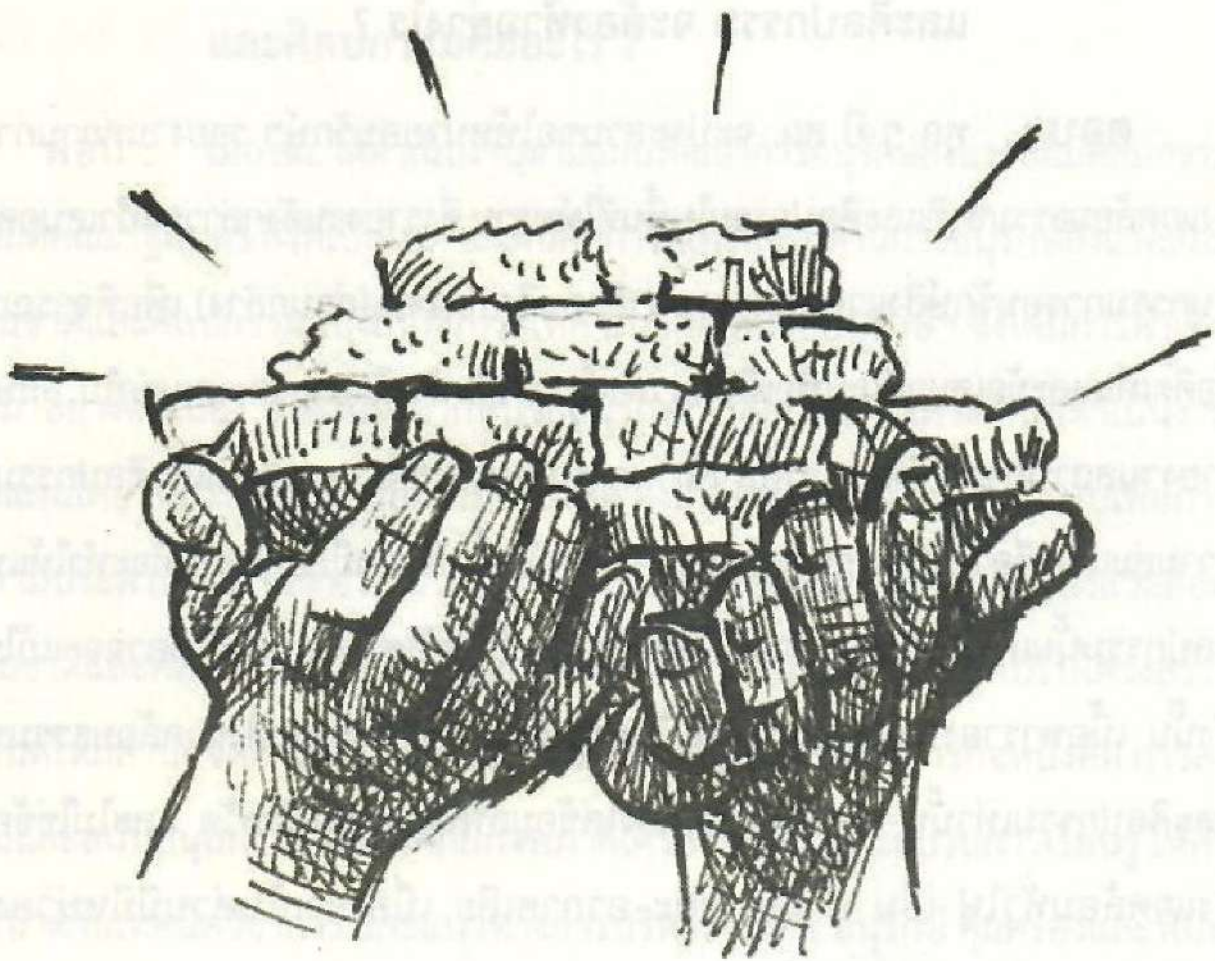
ถาม : มีการพิจารณางบประมาณอย่างไร ?

ตอบ : สผ.แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณากลับกรองแผนงาน/โครงการ และติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานอนุรักษ์ฯทั่วประเทศ เพื่อทำหน้าที่พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณากลับกรองแผนงาน/โครงการ รวมทั้งรายงานผลการพิจารณาโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ สผ.ทราบ และติดตามการดำเนินงานตามแผน

ถาม : จะใช้งบประมาณอย่างไร ?

ตอบ : งบประมาณที่ได้มา เป็นงบประมาณที่ขอมาใช้ในการโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น การดำเนินงานจะต้องเป็นไปตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยหน่วยอนุรักษ์ฯ จะต้องจัดทำข้อเสนอโครงการ ที่บอกรายละเอียดว่าจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์อย่างไร พร้อมทั้งแจกแจงรายละเอียดค่าใช้จ่ายว่ามีอะไรบ้าง การใช้จ่ายขอให้ยึดระเบียบราชการ ทั้งนี้งบประมาณที่จัดสรรให้หน่วยอนุรักษ์ฯ ให้ใช้ในลักษณะแบบถัวจ่ายได้ เพื่อใช้เป็นค่าต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าตอบแทน เช่น ค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการฯ ค่าตอบแทนวิทยากร
- ค่าใช้สอย เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มในการประชุมคณะกรรมการฯ หรือคณะกรรมการประจำหน่วยอนุรักษ์
- ค่าวัสดุ เช่น ค่าวัสดุสำนักงาน วัสดุคอมพิวเตอร์
- ทั้งนี้ หน่วยอนุรักษ์ฯ จะต้องจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ รายงานการปฏิบัติงาน กรณีที่มีเงินคงเหลือให้รายงานตามแบบฟอร์มการใช้จ่ายงบประมาณ และเงินคงเหลือ และโอนคืนคลัง สผ.

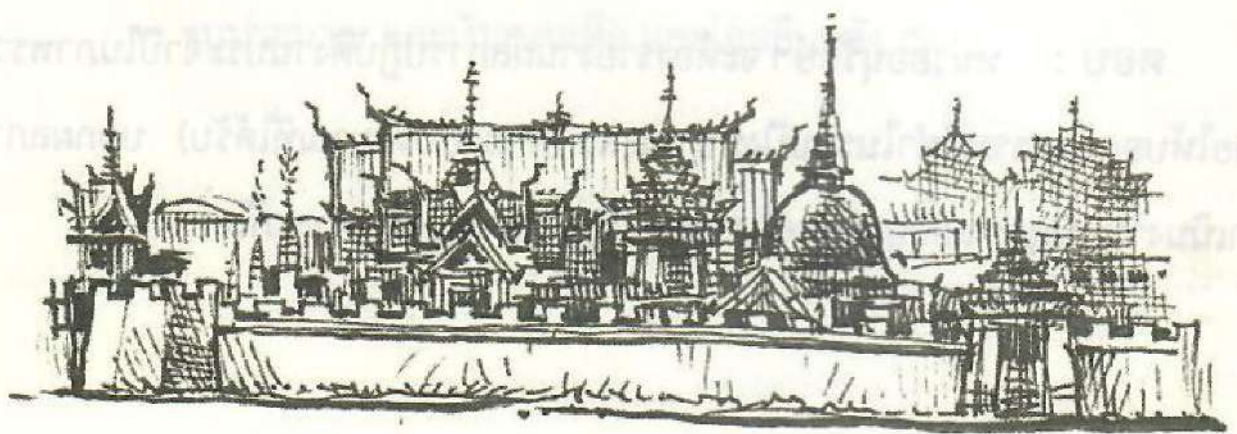

ถาม : ทุกปีสำนักงานฯ ให้รายงานผลการดำเนินงาน จะต้องทำอะไร ?

ตอบ : หน่วยอนุรักษ์ฯ จะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีในภาพรวม โดยให้บอกกิจกรรมที่ทำในรอบปีงบประมาณ (ตามงบประมาณที่ได้รับ) บอกผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข

ถาม : ทำไมต้องมีการรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม จะต้องทำอย่างไร ?

ตอบ : ทุก ๆ ปี สผ. จะประสานขอให้หน่วยอนุรักษ์ฯ รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในพื้นที่ให้ทราบ ซึ่งรายงานดังกล่าวจะนำเสนอคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม (ส่วนกลาง) เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายและแผนต่อไป ลักษณะรายงานสถานการณ์ที่ต้องการคือ สถานการณ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมที่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการทำกิจกรรมใดๆ ในพื้นที่ อาจมีภัยคุกคามที่จะทำให้แหล่งศิลปกรรมนั้นเสียหาย ทรุดโทรม เสื่อมโทรม หรือได้รับผลกระทบที่ไม่อาจจะแก้ไขได้ ดังนั้น เนื้อหารายงานจะเป็นเรื่องที่เป็นประเด็นมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมเท่านั้น ในรายงานไม่ต้องใส่ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด และไม่ใช้ข้อมูลสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น น้ำเสีย ขยะ อากาศเสีย เนื่องจากในส่วนนี้มีหน่วยงานรับผิดชอบดูแลโดยตรงอยู่แล้ว

ถาม : แผนขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมคืออะไร ?

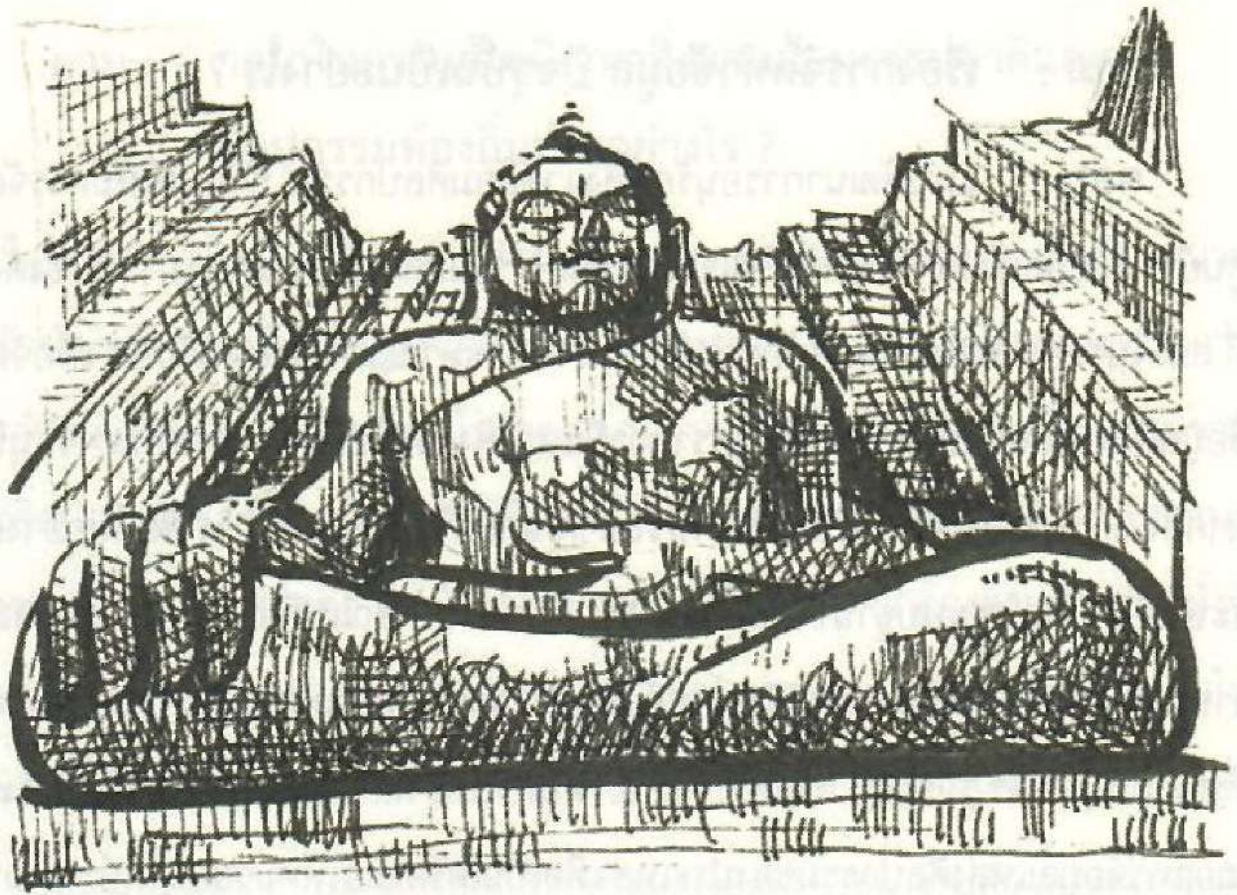
ตอบ : เมื่อ สผ. ได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมตามมติคณะรัฐมนตรี สิ่งที่เป็นไปตามแผนคือการมีเครือข่ายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นทั่วประเทศ นั่นก็คือ หน่วยอนุรักษ์ฯ ซึ่งได้มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง และเนื่องจากหน่วยอนุรักษ์ฯ มีถึง ๗๖ จังหวัด การดำเนินงานตามแผนโดย สผ. เพียงผู้เดียวย่อมไม่เพียงพอ จึงเกิดแนวคิดในการจัดรูปแบบเพื่อการติดตามประสานงานให้สะดวก รวดเร็ว เพื่อให้มีการขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ประกอบกับ สผ. ถูกปรับโครงสร้างกำหนดให้มีสำนักจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ซึ่งภารกิจหนึ่งคือ การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้คำแนะนำด้านเทคนิควิชาการ และแนวทางการบริหารจัดการ อนุรักษ์ คุ้มครองและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของพื้นที่แหล่งธรรมชาติ แหล่งศิลปกรรม พื้นที่เมืองเก่า และพื้นที่มรดกโลก

คณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมจึงมีมติเห็นชอบแผนขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม สาระสำคัญคือ ให้หน่วยอนุรักษ์ฯ ๗๖ จังหวัดร่วมเป็นภาคี โดยแบ่งเป็น ๑๘ กลุ่มจังหวัด กลุ่มละ ๔-๕ จังหวัด และให้มีตัวแทนทำหน้าที่ประสานภายในกลุ่ม กลุ่มภาคีอนุรักษ์จะเป็นผู้มีบทบาทนำในการขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในแต่ละจังหวัด

ถาม : หน่วยอนุรักษ์ฯ จะต้องทำอะไรบ้าง ?

ตอบ : หน่วยอนุรักษ์ฯ ยังคงดำเนินงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม เพียงแต่การแบ่งเป็นกลุ่มจะทำให้หน่วยอนุรักษ์ฯ สามารถติดตาม ประสานงาน และดำเนินการได้ทันทั่วทั้ง ทั้งยังเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งที่คาดหวังในการเป็นกลุ่มภาคีของหน่วยอนุรักษ์ฯ คือ การเป็นผู้มีบทบาทนำในการดูแล รักษา สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ก่อน แล้วจึงมาแก้ปัญหาภายหลัง

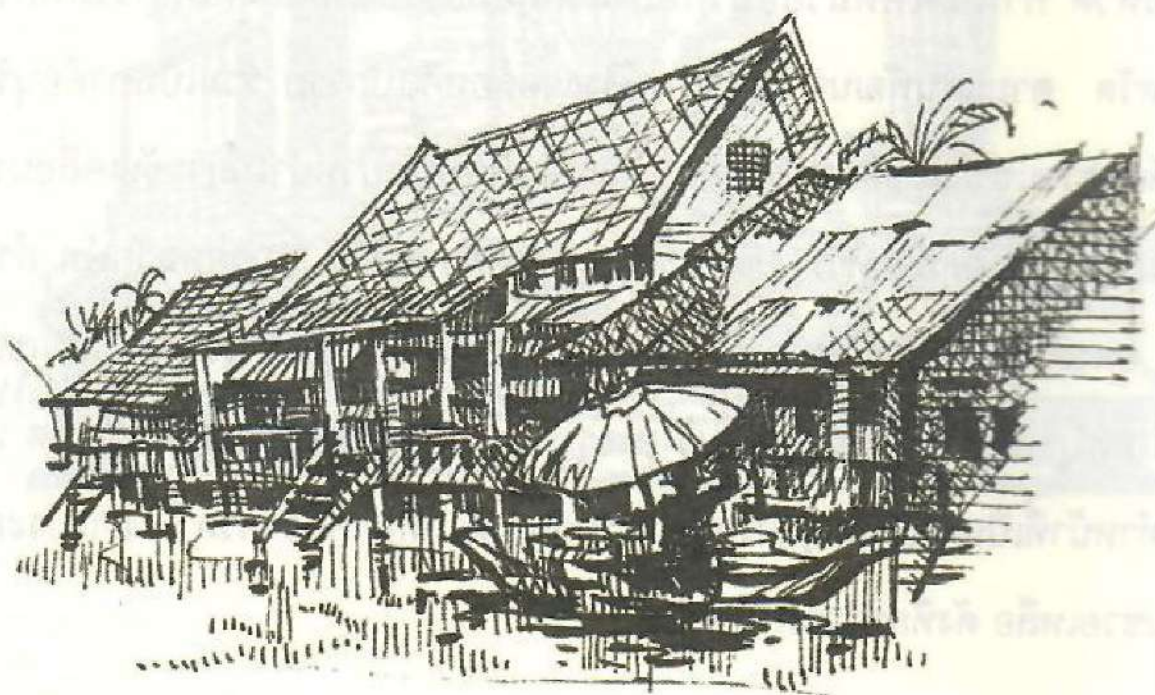

ถาม : บทบาทตัวแทนกลุ่มจังหวัด ในภาคอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ธรรมชาติและศิลปกรรมกลุ่มจังหวัดเป็นอย่างไร ?

ตอบ : แผนขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
ระดับจังหวัด กำหนดให้หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น
๗๖ จังหวัด ตามแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ร่วมเป็นภาคีอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมกลุ่มจังหวัด เพื่อมีบทบาทนำในการขับเคลื่อนงาน
โดยแบ่งเป็น ๑๘ กลุ่มจังหวัด ซึ่งในระยะแรกได้กำหนดให้ หน่วยอนุรักษ์ฯ ลำพูน
พะเยา อุตรดิตถ์ อุทัยธานี หนองคาย นครพนม ขอนแก่น นครราชสีมา อุบลราชธานี
นนทบุรี ลพบุรี ปราจีนบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ระยอง นครศรีธรรมราช ภูเก็ต และ
สงขลา ทำหน้าที่เป็นตัวแทนกลุ่มจังหวัด ภารกิจของตัวแทนกลุ่มจังหวัด คือ การประสาน
ให้ความช่วยเหลือ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

ถาม : เรื่องการจัดทำข้อมูล ปัจจุบันเป็นอย่างไร ?

ตอบ : แผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม กำหนดให้มีการจัดตั้ง ศูนย์รวมข้อมูลเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมและแหล่งชุมชนโบราณ ซึ่งตั้งอยู่ที่ สผ. ในระยะเริ่มแรก สผ. ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยอนุรักษ์ฯ เพื่อจัดทำ ข้อมูลสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ทำให้ทราบว่าแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ มากถึง ๓,๐๐๐ แหล่ง นับว่าเป็นจำนวนมาก และเพื่อให้ข้อมูลมีการจัดเก็บอย่างเป็น ระบบจึงได้จัดทำระบบฐานข้อมูล ประกอบกับสถานการณ์เปลี่ยนไป สผ.จึงปรับแผน งานจากเดิมเป็น การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม หรือ ที่หน่วยอนุรักษ์ฯ รู้จักในนามแผนงานที่ ๔ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สผ.ได้จัดทำระบบ เผยแพร่ข้อมูลแหล่งศิลปกรรมของประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือให้หน่วยอนุรักษ์ฯ สามารถ ใส่ข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว ซึ่งข้อมูลที่หน่วยอนุรักษ์ฯ ใส่ในระบบนี้ จะมีทั้งข้อมูลเดิมที่ ได้เคยสำรวจ จัดทำไว้แล้ว และอีกด้านหนึ่ง คือ ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานในแผน งานที่ ๑ ที่หน่วยอนุรักษ์ฯ ไปสำรวจตรวจสอบพื้นที่ หรือได้จากการที่เครือข่ายของหน่วย อนุรักษ์ฯ แจ้งมา จึงขอให้หน่วยอนุรักษ์ฯ บันทึกข้อมูลโดยผ่านระบบดังกล่าว

ถาม : กลไกในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ
ศิลปกรรมท้องถิ่นเป็นอย่างไร ?

ตอบ : เมื่อมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมเกิดขึ้น หน่วย
อนุรักษ์ฯ จะต้องเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ นำไปหารือในคณะกรรมการ
ประจำหน่วยอนุรักษ์ฯ และเสนอไปยังคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ
ศิลปกรรมประจำจังหวัดเป็นลำดับ เพื่อให้ที่ประชุมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนให้มีการสั่งการอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามขั้นตอน ทั้งนี้
หน่วยอนุรักษ์ฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการฯ จะแจ้งมติที่ประชุมให้
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมติได้ทราบปฏิบัติ เป็นเรื่องๆ ไป เมื่อได้ข้อยุติแล้ว

นอกเหนือจากการเสนอประเด็นปัญหาต่อคณะอนุกรรมการฯ แล้ว หน่วยอนุรักษ์ฯ
สามารถนำเสนอเรื่องแนวทางเพื่อการป้องกันแหล่งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
ได้เช่นเดียวกัน เช่น เมื่อเห็นว่าแหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ในพื้นที่มีคุณค่า มีความ
โดดเด่น สวยงาม สมควรที่จะได้รับการป้องกัน คุ่มครอง ก็สามารถนำเสนอให้ที่ประชุม
ได้ช่วยกันพิจารณา อาจจะออกมาเป็นมาตรการ แนวทาง ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ใน
การดำเนินการแต่ละครั้ง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วน
เสียจากทุกภาคส่วน เพื่อลดความขัดแย้ง จากประเด็นตรงนี้หน่วยอนุรักษ์ฯ สามารถทำ
โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณได้

“ศิลปกรรมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ การรักษาศิลปกรรมให้คงอยู่จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่แหล่งศิลปกรรมนั้น เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีแก่ชุมชน การที่สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเสื่อมโทรมย่อมมีผลกระทบต่อพื้นฐานหลักในการดำรงชีวิตและการพัฒนาทางด้านจิตใจ และก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องทางสังคม ดังนั้น ในชุมชนใดก็ตาม หากประชาชนมีความตระหนักและเข้าใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งศิลปกรรมให้ดีและเหมาะสมแล้ว การเสียคุณค่า ตลอดจนการสูญหายของแหล่งศิลปกรรมก็จะเกิดขึ้นได้ยาก”

“การที่แหล่งศิลปกรรมมีสภาพเสื่อมโทรมถูกทอดทิ้งหรือถูกทำลายนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและสะสมกันมานานนับแต่อดีตจนปัจจุบัน อันมีสาเหตุมาจากธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ ซึ่งส่งผลกระทบให้ศิลปกรรมหมดสภาพไปเร็วยิ่งขึ้น โดยส่วนมากเป็นปัญหาที่เนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การแก้ไขปัญหาต่างๆ จึงควรพิจารณาถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งศิลปกรรมด้วย”

“ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดูแล ปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่างรีบด่วน มิฉะนั้นหลักฐานด้านอารยธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติจะเสียหายและหมดสิ้นไป เป็นเหตุให้ชนรุ่นหลังขาดความมั่นใจ และภาคภูมิใจในเกียรติของชาติ การครอบงำทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจจะติดตามมา ซึ่งเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติในที่สุด”

ที่อยู่ติดต่อ และ Website

- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ (ซอยพระรามที่หก ๓๒) ถนนพระรามที่ ๖
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร : ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๐๐
- สำนักจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม (สธศ.)
โทร: ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๐๐ ต่อ ๖๗๕๕, ๖๗๕๖
โทรสาร: ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๗๘, ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๘๑
- <http://www.onep.go.th/>
- E-mail : sukanyaonep@hotmail.com

